

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๖

วันที่ ๓๑ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { นายธีรยุทธ สุวรรณเกษร ผู้ร้อง
นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ หัวหน้าพรรคก้าวไกล ที่ ๑
พรรคก้าวไกล ที่ ๒ ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องต่ออัยการสูงสุดเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เพื่อขอให้ อัยการสูงสุดร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๒ แล้ว แต่อัยการสูงสุดมิได้ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสาม ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ว่า เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ หัวหน้าพรรคก้าวไกล ในขณะนั้น และผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ร่วมกันเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ยื่นต่อ ประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ตามร่างมาตรา ๔ ที่บัญญัติว่า “ให้ยกเลิกมาตรา ๑๑๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๙” และร่างมาตรา ๖ ที่บัญญัติว่า “ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นลักษณะ ๑/๒ ความผิดเกี่ยวกับพระเกียรติของพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และเกียรติยศของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ มาตรา ๑๓๕/๕ มาตรา ๑๓๕/๖ มาตรา ๑๓๕/๗ มาตรา ๑๓๕/๘ และมาตรา ๑๓๕/๙ ในภาค ๒ ความผิด แห่งประมวลกฎหมายอาญา” และย้าย

หมวดความผิดจากเดิมที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ความผิด ลักษณะ ๑ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หมวด ๑ ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เป็น หมวด ๔ ความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ ซึ่งเป็นการลดสถานะความคุ้มครองสถาบันพระมหากษัตริย์ และแก้ไขอัตราโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ จากเดิมที่บัญญัติว่า “ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี” เป็นให้เพิ่มความว่า “มาตรา ๑๓๕/๕ ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” และ “มาตรา ๑๓๕/๖ ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ซึ่งเป็นการเสนอให้ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ มีระวางโทษน้อยกว่าระวางโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘ ที่มีระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และร่างมาตรา ๖ ยังบัญญัติให้เพิ่มความว่า “มาตรา ๑๓๕/๗ ผู้ใดติชม แสดงความคิดเห็น หรือแสดงข้อความโดยสุจริต เพื่อรักษาไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อธำรงไว้ซึ่งรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ผู้นั้นไม่มีความผิดตามมาตรา ๑๓๕/๕ และมาตรา ๑๓๕/๖” และ “มาตรา ๑๓๕/๘ วรรคหนึ่ง ความผิดฐานในลักษณะนี้ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดพิสูจน์ได้ว่าข้อที่กล่าวว่าเป็นความผิดนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ” ซึ่งเป็นการเปิดช่องให้บุคคลทั่วไปก้าวล่วงพระราชอำนาจโดยการวิพากษ์วิจารณ์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์โดยไม่มีความผิดหรือไม่ต้องรับโทษใด ๆ และเพิ่มความในมาตรา ๑๓๕/๙ วรรคหนึ่งด้วยว่า “ความผิดฐานในลักษณะนี้เป็นความผิดอันยอมความได้” และวรรคสอง “ให้สำนักพระราชวังเป็นผู้ร้องทุกข์ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับพระเกียรติของพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และเกียรติยศของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์” อันเป็นการบัญญัติให้ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เป็นความผิดอันยอมความได้เช่นเดียวกับความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลทั่วไป โดยให้สำนักพระราชวังเป็นผู้ร้องทุกข์และเป็นผู้เสียหายเท่านั้น และยื่นคำร้องเพิ่มเติมว่า การที่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวของผู้ถูกร้องทั้งสองไม่ได้รับการพิจารณาในสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากนายสุชาติ ตันเจริญ อธิบดีรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๑ ผู้พิจารณาเรื่องระเบียบวาระมีความเห็นว่าร่างกฎหมายดังกล่าวอาจมีปัญหาขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ จึงส่งกลับไปให้ผู้ถูกร้องทั้งสอง

แก้ไข แต่ผู้ถูกร้องทั้งสองไม่ได้ดำเนินการใด ๆ และผู้ถูกร้องทั้งสองยังคงมีความประสงค์จะยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ให้สำเร็จ แม้ว่าสมาชิกรัฐสภาจะอภิปรายโดยไม่เห็นด้วยกับการเสนอนโยบายนี้ในระหว่างการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖ แล้วในระหว่างการหาเสียงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องทั้งสองใช้นโยบายเสนอให้ยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ซึ่งมีเนื้อหาเช่นเดียวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวที่ผู้ถูกร้องทั้งสองเสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ เป็นนโยบายของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในการหาเสียงเลือกตั้ง และดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง เช่น เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นปราศรัยบนเวทีของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่สวนสาธารณะเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ยืนยันนโยบายของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และนำสติ๊กเกอร์สีแดงปิดลงในช่อง “ยกเลิก ม.๑๑๒” บนเวที ต่อมาวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ อภิปรายหรือตีเบตในรายการไทยรัฐตีเบต “เวทีตีเบตเลือกตั้ง ๖๖” วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ อภิปรายในรายการเดอะสแตนด์การ์ดตีเบต “หมอวรงค์ ปะทะ พิธา ประเด็น ม.๑๑๒ เสรีพิศุทธิ์ ขอร่วมตีเบต” วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ลงนามข้อตกลงร่วมในการจัดตั้งรัฐบาล (MOU) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตอบคำถามสื่อมวลชนกรณีการเสนอแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยยืนยันว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จะดำเนินการต่อไปให้สำเร็จ และวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้สัมภาษณ์นายโจนาธาน เฮด ผู้สื่อข่าวประจำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของสำนักข่าวต่างประเทศ BBC ในหัวข้อ “พิธา ล้มเจริญรัตน์ ไม่ใช่นักกฎหมายในแบบคุณ” มีการแปลบทสัมภาษณ์เป็นภาษาไทยทำคลิปที่ถามว่า ทำไมไม่ชะลอนโยบายการแก้ไขกฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพไปก่อน ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตอบว่า เพราะคือสิ่งที่เราสัญญากับประชาชนไว้ เรามีฉันทามติมากพอ เราได้รับคะแนนเสียงจากประชาชน ๑๔,๐๐๐,๐๐๐ คน พวกเขาเข้าใจ มันชัดเจนและโปร่งใสว่า นี่เป็นหนึ่งในเป้าหมายที่เราต้องการผลักดัน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๖๔ ไว้แล้ว และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคสี่ บัญญัติให้คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ และหน่วยงานของรัฐ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงมีผลผูกพันให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยคดีนี้เช่นเดียวกัน เมื่อการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ และการร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ เพื่อก่อการยกเลิกหรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เป็นการฝ่าฝืนล่วงละเมิดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะ

อันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้อง พระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้” ย่อมไม่ไกลเกินกว่าเหตุที่จะนำไปสู่การล้มล้างการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ ขอให้มีความสั่งให้ผู้ถูกร้อง ทั้งสองเลิกดำเนินการใด ๆ หรือกระทำการใด ๆ เพื่อให้มีการยกเลิกหรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ที่กระทำอยู่และที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง

ผู้ถูกร้องทั้งสองยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ มีองค์ประกอบภายนอก คือ การใช้สิทธิหรือเสรีภาพ และมีเจตนาพิเศษคือ เพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้หมดสิ้นไป การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวของสมาชิก พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการกระทำตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓ วรรคหนึ่ง (๒) เป็นกระบวนการนิติบัญญัติที่ต้องมีการถกเถียง อภิปราย ต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และต้องผ่านความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖ และมาตรา ๑๓๗ อีกทั้งพระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการยับยั้งร่างกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๖ หรือหากร่างกฎหมายผ่านกลไกการตรวจสอบโดยฝ่ายนิติบัญญัติแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญ ยังมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมายได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ วรรคหนึ่ง (๑) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ไม่ใช่บทกฎหมาย ที่กำหนดรูปแบบการปกครองของรัฐ การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวย่อมไม่กระทบหรือทำให้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ และมาตรา ๒ สิ้นไป และไม่มีผลกระทบต่อพระราชสถานะและพระราชอำนาจของ พระมหากษัตริย์ตามที่รับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญ หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๒๔ ตามหลักการปกครองเสรีประชาธิปไตย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของประชาชนมีหน้าที่ ขับเคลื่อนนโยบายที่หาเสียงไว้ การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายตามนโยบายที่ให้ไว้แก่ประชาชนย่อมเป็นการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของประชาชน โดยกระทำผ่านสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรด้วยวิธีการทางรัฐสภา ซึ่งรัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะห้ามมิให้สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรเสนอร่างกฎหมาย การใช้อำนาจเข้าแทรกแซงการกระทำทางนิติบัญญัติเป็นการกระทบ สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง ต้องเป็น การกระทำของ “บุคคล” ไม่รวมถึง “พรรคการเมือง” การเสนอร่างกฎหมายของสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการใช้นิติอำนาจในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งต้องไม่ตก อยู่ใต้อำណัติมอบหมายหรือครอบงำจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๔ โดยการแก้ไข

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เป็นกระบวนการที่จำเป็นต่อการรักษาสถานะอันเป็นที่เคารพสักการะของพระมหากษัตริย์ เพราะกฎหมายดังกล่าวถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองในการปราบปรามประชาชน ทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ถูกดึงลงมาเป็นคู่ขัดแย้งกับประชาชน กระทั่งต่อสถานะอันเป็นที่เคารพสักการะอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้ และได้มีความพยายามแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ มาแล้ว เช่น เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๔ คณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.) ได้จัดทำรายงานความเห็นต่อสถานการณ์ปัญหาของตัวบทบัญญัติและการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ แม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคสี่ บัญญัติให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันคดีอื่นก็ตาม แต่ต้องมีประเด็นข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในคดีเป็นประเด็นเดียวกันด้วย เมื่อข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ในคดีตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๘/๒๕๖๔ เป็นเรื่องการชุมนุมเพื่อเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วยการยื่นข้อเรียกร้อง ๑๐ ประการ ให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ แต่ประเด็นแห่งคดีนี้เป็นกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เสนอร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ อันเป็นการกระทำทางนิติบัญญัติ ข้อเท็จจริงของทั้งสองคดีจึงแตกต่างกัน คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๘/๒๕๖๔ จึงไม่มีผลให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องผูกพันตามด้วยดังกล่าว ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ใช่ร่างกฎหมายที่เสนอเพื่อยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เนื่องจากมีการกระทำอันเป็นความผิดตามกฎหมายดังกล่าวอยู่ การเสนอเปลี่ยนแปลงเลขมาตราเป็นการจัดหมวดหมู่กฎหมายใหม่ให้เป็นระบบเท่านั้น ผู้ถูกร้องทั้งสองมิได้เสนอให้ย้ายฐานความผิดตามกฎหมายดังกล่าวให้อยู่ในหมวด ๔ ว่าด้วยความผิดต่อสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ แต่เสนอให้ย้ายฐานความผิดไปบัญญัติไว้ในลักษณะความผิดเกี่ยวกับพระเกียรติยศของพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และเกียรติยศของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อย่างเป็นระบบเป็นการเฉพาะ จึงไม่เป็นการลดสถานะความคุ้มครองของพระมหากษัตริย์ เพราะประมวลกฎหมายอาญามีได้กำหนดลำดับศักดิ์ของหมวดหมู่และลักษณะของกฎหมายไว้ บทกฎหมายที่บัญญัติฐานความผิดในประมวลกฎหมายอาญาทุกมาตราจึงมีลำดับศักดิ์เท่าเทียมกัน การจัดหมวดหมู่และลักษณะของกฎหมายไม่ก่อให้เกิดผลแตกต่างในทางนิตินัย และผู้ถูกร้องทั้งสองมิได้เสนอให้ลดอัตราโทษเฉพาะบทบัญญัติมาตรา ๑๑๒ เพียงมาตราเดียว แต่ให้แก้ไขระวางโทษสำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาทและดูหมิ่นบุคคลในแต่ละฐานแตกต่างกันไป ดังนั้น ความผิดว่าด้วยการหมิ่นพระเกียรติยศของพระมหากษัตริย์มีระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งสูงกว่าระวางโทษสำหรับการกระทำความผิดต่อบุคคลทั่วไป และการเสนอลดอัตราโทษสอดคล้องกับ

ข้อเสนอที่กลุ่มนิติราษฎร์ได้เสนอไว้ การเสนอร่างมาตรา ๖ ให้เพิ่มความตามมาตรา ๑๓๕/๗ และมาตรา ๑๓๕/๘ เป็นหลักการที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยที่คุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาได้พิสูจน์การกระทำตามบทยกเว้นความผิดและบทยกเว้นโทษ ทั้งยังสอดคล้องกับพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่พระราชทานไว้เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๘ ว่า แม้ข้อความที่ใส่ความจะเป็นความจริง ก็ถือเป็นความผิดตามกฎหมาย การสร้างบทยกเว้นความผิดและบทยกเว้นโทษขึ้นมาในกรณีข้อที่ใส่ความ เป็นการปกป้องส่วนได้เสียของตนโดยธรรม หรือข้อที่ใส่ความนั้นเป็นความจริงและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการนำกฎหมายหมิ่นประมาทไปบังคับใช้ในทางที่ไม่ชอบและไม่เป็นธรรม และการให้เพิ่มเนื้อความตามมาตรา ๑๓๕/๙ เป็นการกำหนดในการเริ่มและยุติคดี เพื่อคงไว้ซึ่งพระราชอำนาจของสถาบันพระมหากษัตริย์ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติให้ผู้ร้องต้องบรรยายเรื่องหรือการกระทำทั้งหลายอันเป็นเหตุให้ศาลมีคำวินิจฉัยพร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องในลักษณะ ยืนยันข้อเท็จจริง พร้อมอธิบายข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อกล่าวหาตลอดจนพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง การที่ผู้ร้องอ้างอิงความเห็นและคำสัมภาษณ์ของบุคคลไม่มีลักษณะเป็นการยืนยันข้อเท็จจริง และมีลักษณะเป็นการคาดคะเน ส่วนข่าวการประชุมรัฐสภาและคำให้สัมภาษณ์ของเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเพียงการคัดลอกพาดหัวข่าวมาลง โดยไม่ได้ระบุข้ออ้าง ผู้ถูกร้องทั้งสองไม่อาจเข้าใจข้อกล่าวหาได้เพียงพอที่จะชี้แจงได้ กรณีเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ นำสติ๊กเกอร์สีแดงปิดลงในช่องยกเลิกมาตรา ๑๑๒ เป็นเพียงการแสดงออกเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ถามและผู้ฟังการปราศรัยสงบสติอารมณ์ลง ก่อนที่จะฟังเหตุผลที่สมควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ มากกว่าที่จะยกเลิกมาตราดังกล่าว และในระหว่างการรณรงค์หาเสียงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้องที่ ๑ ใช้นโยบายให้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ไม่มีการปราศรัยหรือหาเสียงโดยเสนอให้ยกเลิกกฎหมายดังกล่าวแต่ประการใด การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ แลกข่าวการลงนามข้อตกลงร่วมในการจัดตั้งรัฐบาล (MOU) ได้ตอบคำถามของสื่อมวลชนว่าจะดำเนินการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ด้วยวิธีการทางรัฐสภาเท่านั้น ทั้งการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวไม่ได้อยู่ในข้อตกลงร่วมจัดตั้งรัฐบาลอีกด้วย การถอดบทดำเนินรายการของสื่อมวลชน ซึ่งเป็นความเห็นส่วนตัว โดยผู้ร้องได้ตัดต่อสลับตำแหน่งบทสัมภาษณ์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้คลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง คำร้องของผู้ร้องเป็นคำร้องที่ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๒)

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อพิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติมและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว ผู้ร้อง กล่าวอ้างโดยอ้างเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งวัตถุพยานที่เป็นภาพนิ่ง บันทึกภาพเคลื่อนไหวและเสียงพร้อมถอด ข้อความเป็นลายลักษณ์อักษรในเหตุการณ์ที่แสดงถึงการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองประกอบมาท้ายคำร้อง ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของคำร้อง คำร้องจึงมีความชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ผู้ถูกร้องทั้งสองเข้าใจสภาพของ การกระทำที่เป็นข้อกล่าวหาและสามารถต่อสู้คดีได้ จึงขอด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๒ แล้ว ขอให้จรรยาที่คู่ความรับกันและ เบิกความรับในการไต่สวนของศาลฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ และ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อประธาน สภาผู้แทนราษฎร ตามเอกสารหมายเลข ๓ และใช้เป็นแนวนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยผู้ถูกร้อง ทั้งสองได้เบิกความรับต่อศาลว่า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นำเสนอนโยบายดังกล่าวเพื่อใช้เป็นนโยบายรณรงค์ หาเสียงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๖ และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันยังคงปรากฏนโยบายการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ อยู่บนเว็บไซต์ของ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามเอกสารหมายเลข ๔ นอกจากนี้ ยังเข้าร่วมการประชุมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ตามเอกสารหมายเลข ๒๑ ถึง ๒๓ และมี กรรมการบริหารพรรค สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นผู้ต้องหาและเป็นนายประกัน ให้แก่ผู้ต้องหาในคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ตามเอกสารหมายเลข ๑๙ และ ๒๐ และเคยแสดงความคิดเห็นทั้งให้แก้ไขและยกเลิกกฎหมายดังกล่าวผ่านการจัดกิจกรรมทางการเมือง และสื่อสังคมออนไลน์เรื่อยมา ตามเอกสารหมายเลข ๒๗

เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้าง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้” เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ บัญญัติว่า “ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” และ ตามประวัติศาสตร์ โบราณราชประเพณี ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมของชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันหลักของประเทศ และพระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทยตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘ บัญญัติไว้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง จึงบัญญัติว่า “องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรง อยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ใดจะกล่าวหาหรือ ฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้” แม้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ไม่ใช่ตัวบท กฎหมายที่กำหนดรูปแบบการปกครองของรัฐ อีกทั้งการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเป็นอำนาจและหน้าที่ ของรัฐสภาในการตราร่างพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๓๓

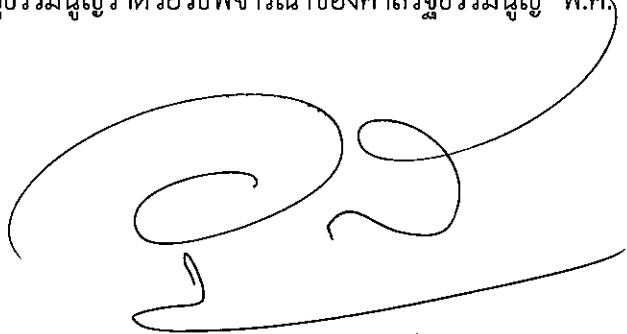
วรรคหนึ่ง (๒) ก็ตาม แต่การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ด้วยการย้ายมาตรา ๑๑๒ จากลักษณะ ๑ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ไปอยู่ในลักษณะ ๑/๒ ความผิดเกี่ยวกับพระเกียรติของพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และเกียรติยศของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เป็นการกระทำเพื่อมุ่งผลให้ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ไม่เป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรอีกต่อไป แสดงให้เห็นถึงเจตนาโดยชัดแจ้งที่จะแยกสถาบันพระมหากษัตริย์กับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรออกจากกัน ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยที่ ๒๘ - ๒๙/๒๕๕๕ ไว้แล้วว่า การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ มีลักษณะของการกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงมากกว่าการดูหมิ่น หรือหมิ่นประมาทต่อบุคคลธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ นอกจากนี้เห็นได้ว่าไม่มีการบัญญัติเหตุยกเว้นความผิดหรือยกเว้นโทษไว้ในทำนองเดียวกันกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๙ และมาตรา ๓๓๐ การที่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวของผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้เพิ่มบทบัญญัติให้ผู้กระทำความผิดสามารถพิสูจน์เหตุยกเว้นความผิด เหตุยกเว้นโทษและไม่ต้องรับโทษได้ตามร่างมาตรา ๖ ที่ให้เพิ่มมาตรา ๑๓๕/๗ และมาตรา ๑๓๕/๘ ซึ่งจะทำให้ในการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมจะต้องมีการสืบพยานตามข้อกล่าวอ้างและข้อต่อสู้ของคุณความในคดี การพิสูจน์เหตุดังกล่าวย่อมจะต้องพาดพิงหรือกล่าวหาสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งอยู่ในสถานะอันเป็นที่เคารพสักการะอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งการกำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้นั้น มีเจตนาโดยชัดแจ้งที่ต้องการให้การกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เป็นความผิดที่ไม่มีความร้ายแรง อันเป็นการลดสถานะความคุ้มครองสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยมีให้รัฐเป็นผู้เสียหายในความผิดดังกล่าวโดยตรงหรือมิให้ประชาชนเป็นผู้กล่าวโทษได้อีกต่อไป ทั้ง ๆ ที่การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการทำร้ายจิตใจของปวงชนชาวไทยที่มีความเคารพรักและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ต้องพิทักษ์รักษา เพราะทรงเป็นประมุขและศูนย์รวมของความเป็นชาติที่รัฐต้องคุ้มครองเพราะเป็นหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง และเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ (๑) แม้การเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจะเป็นกระบวนการทางนิติบัญญัติ และยังมีได้รับการบรรจุไว้ในวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรก็ตาม หากผู้ร้องทั้งสองถือว่าการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เป็นกระบวนการทางนิติบัญญัติที่กระทำได้ ย่อมต้องกระทำในรัฐสภาโดยตรงเพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการนิติบัญญัติเท่านั้น มิใช่นำมาเป็นนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เพื่อให้ การหาเสียงเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้คณะกรรมการกำหนดลักษณะต้องห้ามในการหาเสียง เลือกตั้งของผู้สมัครและพรรคการเมือง” และคณะกรรมการการเลือกตั้งออกระเบียบคณะกรรมการ การเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการหาเสียงและลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยในหมวด ๔ ลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้ง ข้อ ๑๗ กำหนดว่า “ห้ามผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือผู้ใด นำสถาบันพระมหากษัตริย์มาเกี่ยวข้องกับการหาเสียงเลือกตั้ง” อันเป็นการห้าม มิให้นำสถาบันพระมหากษัตริย์มาเกี่ยวข้องกับการหาเสียงเลือกตั้งทุกกรณี ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุน เทิดทูน หรือตั้งที่ผู้ถูกร้องทั้งสองได้ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยเนื้อหาของร่างกฎหมายที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ เสนอเป็นพฤติการณ์ที่แสดงออกถึงเจตนาของผู้ถูกร้องทั้งสองที่ต้องการลดทอนการคุ้มครองสถาบัน พระมหากษัตริย์ลง โดยอ้างกระบวนการทางนิติบัญญัติเพื่อสร้างความชอบธรรม แต่แอบแฝงซ่อนเร้น เจตนาอันไม่บริสุทธิ์ ไร้ซึ่งจิตสำนึกในหน้าที่ของปวงชนชาวไทยที่จะต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งพระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ผู้ถูกร้องทั้งสองมีพฤติการณ์ ในการรณรงค์เสนอแนวความคิดเห็นดังกล่าวแก่ประชาชนทั่วไป โดยอ้างว่าเป็นกระบวนการทางนิติบัญญัติ ปกติทั่วไป และเป็นนโยบายของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อย่างต่อเนื่อง หากประชาชนทั่วไปซึ่งไม่รู้เจตนาที่ แท้จริงของผู้ถูกร้องทั้งสอง อาจหลงเชื่อคล้อยตามที่ผู้ถูกร้องทั้งสองแสดงออกมดังกล่าว จึงเป็นการใช้ นโยบายพรรคการเมืองที่นำสถาบันพระมหากษัตริย์มาเกี่ยวข้องเพื่อหวังคะแนนเสียงและประโยชน์ในการ เลือกตั้ง มุ่งหมายให้สถาบันพระมหากษัตริย์อยู่ในฐานะเป็นปัญหาทางกฎหมายที่มีทั้งผู้เห็นด้วยและ ไม่เห็นด้วยกับการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกร้องทั้งสอง ทำให้แบ่งแยกเป็นฝักฝ่ายในขณะมีการหาเสียง เลือกตั้ง ดังในรายการไทยรัฐดีเบต “เวทีดีเบตเลือกตั้ง ๖๖” ตามเอกสารหมายเลข ร ๙ และรายการ เดอะแสตนดาร์ดดีเบต “หมอวรงค์ ปะทะ พิธา ประเด็นมาตรา ๑๑๒ เสรีพิสุทธ์ ขอร่วมดีเบต” ตามเอกสารหมายเลข ร ๑๐ โดยไม่คำนึงถึงหลักการพื้นฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ว่า พระมหากษัตริย์ต้องดำรงฐานะอยู่เหนือการเมืองและความเป็น กลางทางการเมือง และตามคำเบิกความของผู้ถูกร้องทั้งสองในการไต่สวนว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็น สมาชิกและกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งในอดีตและปัจจุบัน สังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้แสดงความคิดเห็นหรือเข้าร่วมการประชุมที่มีการรณรงค์ให้ยกเลิกประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และเป็นหลักประกันให้ผู้ต้องหาในคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ หรือเป็นผู้กระทำความผิดในข้อหาดังกล่าวเสียเอง เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมยื่น หยุด ชัง ที่จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดชลบุรี โดยกิจกรรมดังกล่าว

มีข้อเรียกร้องให้ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ยุติการดำเนินคดีทางการเมือง และให้พรรคการเมืองทุกพรรค เสนอนโยบายยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และมีการยื่นข้อเรียกร้องความตึงเครียดแก่ที่ว่า “#ยกเลิก ม.๑๑๒” โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ เบิกความรับว่า เคยไปร่วมกิจกรรมทางการเมือง “กลุ่มยื่น หยุด ชัง” ในหลายฐานะ เช่น ผู้สังเกตการณ์ กรรมการ การเข้าร่วมชุมนุมเพื่อทำกิจกรรม “ราษฎรไปสภา เดินหน้ายกเลิก ๑๑๒” ที่หน้ารัฐสภา และ “ราษฎรประสงค์ ยกเลิก ๑๑๒” ที่บริเวณแยกราชประสงค์ โดยในการชุมนุมมีการเสนอให้ยกเลิกหรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ มีการรวบรวมรายชื่อประชาชนให้ได้ ๒๐,๐๐๐ คน มีการตั้งโต๊ะพร้อมติดป้ายข้อความว่า “ยกเลิก ๑๑๒” “๑๑๒ ปิดปากประชาชน” และ “ปฏิรูปสถาบันกษัตริย์” และในการจัดกิจกรรมปราศรัยใหญ่ของผู้ถูกร้องที่ ๒ บริเวณสวนสาธารณะเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นปราศรัยบนเวทีมีข้อความตอนหนึ่งว่า “... ตอนนี้ผมในฐานะหัวหน้าพรรคก้าวไกล ปิดสติเกอร์คำว่า “ยกเลิก” แต่ผมต้องขอโทษน้องทั้งสองว่าขอให้ผมแก้ไขก่อน ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ สำหรับคำตอบคำถามนี้ว่าทำไมต้องแก้ไข เพราะผมเชื่อว่าการแก้ไขจะทำให้โอกาสที่กฎหมายนี้ได้รับการแก้ไขในสภามากกว่า และผมเชื่อว่าร่างของพรรคก้าวไกลไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่ไม่ใช่ว่า ให้ใครเอาสถาบันมาทำร้ายกัน ตั้งคำวิจารณ์ ไม่ต้องติดคุก การลดโทษออกมา การเอากฎหมายฉบับนั้นฉบับนี้ออกจากความมั่นคง ไม่มีใครต้องติดคุกเพียงแค่ตั้งคำถามอีกต่อไป พี่น้องประชาชนเสนอกฎหมายยกเลิก มาตรา ๑๑๒ เข้ามา พรรคก้าวไกลก็จะสนับสนุนเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นต้องขอโทษน้องทั้งสองคนที่พี่ ต้องขอแก้ไขมาตรา ๑๑๒ ในสภาก่อน ถ้าสภายังไม่ได้รับการแก้ไข ก้าวไกลจะออกไปสู้ด้วยกันครับ” การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างว่าเป็นเพียงการแสดงออกเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ตั้งกระทู้ถามและผู้ฟังการปราศรัย โดยทั่วไปสงบสติอารมณ์ลงก่อนที่จะฟังผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยถึงเหตุผลที่สมควรแก้ไขประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๑๑๒ มากกว่าที่จะยกเลิก และเบิกความว่า การปิดสติเกอร์คำว่า “ยกเลิก” เป็นการ แสดงเจตนาารมณ์ต่อสถานการณ์เฉพาะหน้า แต่ยังไม่เน้นในเรื่องของการแก้ไขกฎหมายผ่านกระบวนการทาง นิติบัญญัติเท่านั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่เคยสนับสนุนให้ยกเลิกมาตรา ๑๑๒ นั้น เห็นว่า การปราศรัยว่าจะขอ แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ก่อนนั้น เป็นการอ้างอิงเพื่อให้เป็นไปตามวิธีการ กระบวนการนิติบัญญัติตามที่วินิจฉัยมาข้างต้น โดยแท้จริงแล้วมีเจตนายกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ตามที่ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กล่าวว่า ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขในสภา ก้าวไกลจะออกไปสู้ ด้วยกัน ซึ่งก็คือต่อสู้ให้มีการยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ดังที่มีการหาเสียงเลือกตั้งใช้ นโยบายการยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่สวนสาธารณะเทศบาล นครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ว่า “... ประชาชนเสนอกฎหมายยกเลิก มาตรา ๑๑๒ เข้ามา

พรรคก้าวไกลก็จะสนับสนุนเช่นเดียวกัน” นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ประกันตัวผู้ต้องหาคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ เบิกความรับว่า เคยเป็นผู้ประกันตัวนางสาวทานตะวัน (ตะวัน) ตัวตุลาพันธ์ จำเลยหรือผู้ต้องหาในคดีที่ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๑๑๒ โดยได้รับการติดต่อมาจากทนายความของศูนย์ทนายเพื่อสิทธิมนุษยชน ผู้ถูกร้องที่ ๑ เชื่อในการเข้าถึงสิทธิในการประกันตัวและหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ของกลุ่มดังกล่าว แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ จะเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับการกระทำของผู้ต้องหา ส่วนความผิดฐานอื่นผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่เคยไปประกันตัวเนื่องจากไม่เคยได้รับการติดต่อจากคดีอื่น เช่นเดียวกับผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็เบิกความรับว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นนายประกันของนางสาวรักชนก ศรีนอก จำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ ๖๘๓/๒๕๖๕ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๖ เพราะนางสาวรักชนกมีสถานะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทนายความจึงให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ใช้ตำแหน่งและหลักทรัพย์ในการประกันตัว เพื่อให้ได้สิทธิออกมาต่อสู้คดีจนถึงที่สุดเท่านั้น ซึ่งเป็นสิทธิปกติในกระบวนการยุติธรรมที่ประชาชนทุกคนควรจะได้รับ แต่หากเป็นการกระทำที่เป็นการหมิ่นประมาท ดูหมิ่นหรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายก็ผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โพสต์ข้อความลงในเฟซบุ๊กส่วนตัวในลักษณะของการเชิญชวนให้ประชาชนยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และพรรคการเมืองต้องเสนอนโยบายยกเลิกมาตรา ๑๑๒ พร้อมกับข้อความติดแฮชแท็ก “#ม๑๑๒” “#ม๑๑๖” และ “#ยกเลิก ๑๑๒” ตามเอกสารหมายเลข ศ ๑๙ ถึง ศ ๓๗ จึงเห็นได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ให้แก้ไขเพิ่มเติมและยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ และบางคนเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ด้วย และเป็นนายประกันให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองจะทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์องค์พระมหากษัตริย์ถูกเปลี่ยนแปลงไปเพื่อมิให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในระบบประชาธิปไตยอันเป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และนำไปสู่การล้มล้างการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่เมื่อการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองที่กระทำก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งรับคำร้องของผู้ร้องวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ได้สิ้นสุดไปแล้ว จึงไม่อาจให้ยกเลิกการกระทำดังกล่าวที่ผ่านไปแล้วได้ คงได้แต่ห้ามมิให้ผู้ถูกร้องทั้งสองกระทำการดังกล่าวอีกต่อไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องของผู้ร้องวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖

จึงมีความเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง จึงมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องทั้งสองเลิกการกระทำเพื่อให้มีการยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ หรือให้แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ด้วยวิธีการดังกล่าวซึ่งมิใช่กระบวนการทางนิติบัญญัติโดยชอบ และเลิกการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น เพื่อให้มีการยกเลิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ หรือให้แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ด้วยวิธีการดังกล่าวซึ่งมิใช่กระบวนการทางนิติบัญญัติโดยชอบอีกต่อไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องของผู้ร้องวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙ วรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๔

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ